

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Justitsministeriet fremsatte i foråret 1973 forslag til lov om ændring af retsplejeloven, udpantningsloven og lov om inddrivelse af underholdsbidrag (Folketingstidende 1972-73 sp. 3252, 4758, tillæg A sp. 4769 tillæg B sp. 1789). Forslaget indeholdt dels en revision af reglerne om udlæg og udpantning, dels regler om oprettelse af lokalnævn vedrørende politiets virksomhed. Forslaget indeholdt endvidere enkelte mindre ændringer, herunder forslag om ophævelse af de gældende regler om gældsfængsel. Forslaget om lokalnævn vedrørende politiets virksomhed og enkelte mindre ændringer af retsplejeloven blev gennemført ved lov nr. 325 af 13. juni 1973. Revisionen af reglerne om udlæg og udpantning og enkelte andre ændringer af retsplejeloven, bl. a. vedrørende gældsfængsel, blev derimod ikke færdigbehandlet i folketingsåret 1972-73, hvorfor denne del af forslaget fremsættes påny. Forslaget er i det væsentlige identisk med det tidligere forslag. Der vil i bemærkningerne nedenfor blive redegjort for de punkter, hvor forslaget afviger fra det tidligere forslag.

A. Justitsministeriets udvalg vedrørende udlæg og udpantning afgav betænkning i december 1971 (nr. 634/1971). Udvalget havde til opgave at foretage nærmere undersøgelse af, hvorvidt de gældende regler om udlæg og udpantning m. v. kunne forenkles, herunder om der kunne indføres fælles regler herfor, og at fremkomme med en indstilling om ændringer i lovgivningen på dette og tilgrænsende områder.

Betænkningen indeholder udkast til love om ændring af retsplejeloven (Udlæg og udpantning), lov om udpantning m. v., lov om inddrivelse af underholdsbidrag og lov om fremgangsmåden ved udpantning for skatter og afgifter m. v.

Udvalget har set det som en væsentlig opgave at forenkle fremgangsmåden for inddrivelse af pengekrav. Det gøres bl. a. ved en udvidelse af de tilfælde, hvor tvangsfuldbyrdelse kan ske uden dom. Den sædvanlige inddrivelsesform, hvor kreditor, før inddrivelse kan ske, må opnå dom over skyldneren ved de almindelige domstole, medfører meget arbejde for kreditorer og domstole og store omkostninger for såvel det offentlige som skyldneren, der i sidste omgang må betale i hvert fald hovedparten af de omkostninger, som kreditor har haft til sagens gennemførelse. Det er derfor i alles – ikke mindst i

skyldnerens – interesse, at fremgangsmåden gøres enklere og billigere. Efter de gældende regler kan udlæg foretages uden dom, hvis skyldneren har underskrevet et frivilligt forlig, samt i visse tilfælde, hvor et pantebrev er misligholdt. Efter udkastet kan pantebreve i al almindelighed samt gældsbreve, vekslers og checks danne grundlag for fuldbyrdelse uden dom. Skyldnere skal som hidtil kunne fremsætte indsigelser mod sådanne krav, men dette skal efter udkastet ske for fogedretten i stedet for som nu for de almindelige domstole. Blandt de øvrige forslag til forenkling kan nævnes, at de historisk betingede forskelle mellem fremgangsmåden ved udlæg og ved udpantning opgives, således at al inddrivelse af pengekrav fremtidig sker ved udlæg, at der kun undtagelsesvis skal foretages vurdering af udlagte aktiver, og at værnetingsreglerne foreslås ændret, således at fogedsager altid kan behandles på det sted, hvor det er mest praktisk.

Et andet hovedformål med udkastet er at gennemføre en mere human retsforfølgning. Der bør ikke opstå et misforhold mellem betydningen af den interesse, som varetages ved fuldbyrdelsen, og de ulemper og økonomiske skader, som påføres skyldneren. Det gælder også i tilfælde, hvor skyldneren kan siges selv at være skyld i, at retsforfølgning er blevet nødvendig. Der sker således en udvidelse af de aktiver, som en skyldner altid har ret til at beholde, ligesom erstatning for invaliditet og ting af særlig affektionsværdi fritages for udlæg. Løn, der ikke er udbetalt, skal ikke kunne gøres til genstand for udlæg, medmindre skyldneren lader lønnen henstå urørt i mere end én uge. Endvidere sker der en begrænsning med hensyn til, i hvilke tilfælde en skyldner kan anholdes og fremstilles i fogedretten ved politiets foranstaltning, og der foreslås indført en regel om erstatning til skyldnere, hos hvem der med urette er blevet foretaget udlæg, eller som er blevet afhentet af politiet, uden at betingelserne herfor har været opfyldt. Endelig kan nævnes, at skyldneren i almindelighed på forhånd skal underrettes om fogedforretningen.

B. Lovforslaget er udarbejdet på grundlag af lovudkastene i betænkningen. Udkastet til lov om ændring af lov om fremgangsmåden ved udpantning for skatter og afgifter m. v., jfr. betænkningen s. 19 og 108-109, er dog optaget i det samtidig fremsatte forslag til ny lov om fremgangsmåden